

Ba Ke

Nguyễn Tống

Tôi là người gốc Bắc, gia đình tôi đã vào miền Nam năm 1952. Tôi đã sống đủ lâu để hiểu vấn đề này và tự thấy có đủ tư cách để trả lời câu hỏi: “*vi sao gọi Người Bắc sau này là ‘Ba Ke’?*”

Các danh xưng Bắc Kỳ, Trung Kỳ, Nam Kỳ là do vua Minh Mạng đặt ra năm 1834. Kể cả thời Pháp thuộc, các danh xưng này cũng để chỉ ranh giới hành chính, chứ chẳng liên quan gì đến cuộc sống người dân.

Miền Nam là vùng đất mới, và luôn là vùng đất lành chim đậu, bất kể thời kỳ nào. Sài Gòn cũng là một “melting pot”, nó như một thành phố New York hay Paris thu nhỏ vậy. Việc ‘kỳ thị’ là điều rất hiếm hoi, trừ khi có những mâu thuẫn lớn có tính bản chất, tính nền tảng.

Cái tên gọi “Bắc kỳ” có được dùng từ năm 1954, khi hàng triệu người dân miền Bắc trốn chạy cộng sản để di cư vào miền Nam, nhưng không phổ biến. Không hề có sự kỳ thị nào xảy ra, chỉ là sự ngạc nhiên hay tò mò trước một cộng đồng lớn, có cách sống hơi khác biệt, vậy thôi. Trên thực tế, chính những ông “Bắc kỳ 54” mới tự gọi mình là “Bắc kỳ”, chứ người dân miền Nam ngày ấy hầu như không gọi! Người dân miền Nam ngày ấy suy nghĩ rất đơn sơ, phần lớn chỉ biết “Huế” là vùng đất xa nhất về hướng Bắc, nên gọi tất cả những người nào từ miền Trung VN trở ra đều là “Huế”, bất kể họ là người Nha Trang, Đà Nẵng hay Thanh Hóa hay Hà Nội.

Đồng thời, người Bắc 54 cũng đóng góp rất lớn trong công cuộc xây dựng miền Nam tự do thời TT Diệm, về mọi phương diện như chính trị, xã hội, kinh tế, khoa học, nghệ thuật, âm nhạc v...v... Và cũng trên thực tế, cái tên “Bắc kỳ” là do chính các ông Bắc kỳ 54 tự trào, tự đùa cợt về chính mình, thậm chí đó là một cái gì đó rất thân thương. Ngay cả nhạc sĩ Phạm Duy ở thập niên 70 cũng sáng tác ra ca khúc “Cô Em Bắc Kỳ Nho Nhỏ” (lời thơ của Nguyễn Tất Nhiên) và đưa cho Duy Quang hát, được khán giả tán thưởng rất nhiều. Ngày ấy, các cô “Bắc kỳ 54 nho nhỏ” thường rất xinh xắn, và không dễ cho các anh “Nam kỳ” tán ‘dỏ’ đâu!

Tuy nhiên kể từ sau 30-4-1975, đó là một cái gì đó khác hẳn, vì ‘người Bắc cộng sản’ là một cái gì đó rất khác, khác về mọi phương diện. Và ngay cả đến ngày hôm nay, năm 2025 của thế kỷ 21, **sau 50 năm, vẫn còn những mâu thuẫn rất lớn, vì cái chế độ chính trị nó vẫn nằm y nguyên, không thay đổi.**

Nói cho đúng, ngày nay người ta không gọi ‘người Bắc CS’, ‘người Bắc xấu’ là “Bắc kỳ”, mà gọi là “Ba ke”*.

Nguyễn Tống

* *Ba Ke có phải từ “Ba Que xỏ lá” mà ra?*